

Informacja o Programie CINDI WHO

Program CINDI (Coordinated Noncommunicable Disease Intervention) należy do najbardziej znanych i cieszących się największym uznaniem międzynarodowych programów interwencyjno-badawczych ukierunkowanych na promocję zdrowia i zapobieganie chorobom przewlekłym (NCD) w skali populacyjnej. Początki Programu sięgają połowy lat 80-tych ubiegłego stulecia kiedy to z inicjatywy Biura Europejskiego WHO oraz grupy krajów europejskich zainteresowanych profilaktyką chorób cywilizacyjnych stworzono sieć obejmującą w połowie lat 90. aż 37 krajów z obszaru europejskiego WHO i Kanadę.

W 1991 roku do realizacji Programu przystąpiła także Polska. Pierwszym dyrektorem Programu CINDI WHO w Polsce został prof. dr hab. med. Włodzimierz Sapiński, kierownik Katedry Medycyny Społecznej i Zapobiegawczej Akademii Medycznej w Łodzi, zaś od 1997 roku obowiązek ten sprawuje prof. dr hab. med. Wojciech Drygas.

Szczególną zasługą Programu CINDI WHO jest opracowanie i wdrożenie nowoczesnych i skutecznych metod profilaktyki przewlekłych chorób niezakaźnych w ponad 30 krajach realizujących Program, systematyczne monitorowanie czynników ryzyka, chorobowości i umieralności w tzw obszarach demonstracyjnych Programu CINDI, szkolenie studentów uczelni medycznych oraz personelu medycznego (lekarzy, pielęgniarek, ratowników medycznych). Program CINDI opracował i wdrożył m.in. innowacyjną Międzynarodową Kampanię Antytytoniową Quit& Win, w których kolejnych sześciu edycjach w latach 1994 - 2006 brała z powodzeniem udział Polska. W ostatniej edycji tej Kampanii brało udział prawie 100 krajów a ponad 700.000 uczestników zadeklarowało rzucenie palenia tytoniu.

W okresie ponad 30 lat Program CINDI wniósł istotny wkład w kształtowanie polityki zdrowotnej w krajach europejskich, azjatyckich, Kanadzie a także krajach Ameryki Południowej, dzięki współpracy z bliźniaczym Programem CARMEN. CINDI EUROHEALTH Action Plan zyskał szerokie uznanie w wielu krajach, podobnie bardzo konsekwentne działania w zakresie edukacji i wzmacniania kompetencji personelu medycznego w dziedzinie epidemiologii i prewencji chorób przewlekłych, promocji zdrowia a także kształtowania polityki zdrowotnej na szczeblu lokalnym, regionalnym i centralnym. W tym kontekście warto wymienić organizowane przez wiele lat CINDI Winter School w Finlandii, kurs Evidence Based Public Health organizowany do chwili obecnej rokrocznie w Bregenz/Austria przy współpracy CDC w Atlancie i St. Louis School of Public Health w USA oraz CINDI Policy Academy (od 2012 roku). Z udziału w tych kursach skorzystało bezpłatnie ok. 20 młodych lekarzy i pracowników naukowych z naszego kraju, w tym czworo pracowników Instytutu Kardiologii.

Aktualnie w realizacji Programu CINDI uczestniczy czynnie około 20 krajów, w części z nich Program CINDI ma status wiodącego narodowego program zdrowotnego w dziedzinie monitorowania stanu zdrowia i profilaktyki chorób przewlekłych oraz zapewnione stałe systematyczne finansowanie ze środków publicznych (m.in. Bułgaria, Słowenia, Litwa). Wśród najwybitniejszych postaci i liderów Programu CINDI na przestrzeni ponad 30 lat warto wymienić prof. Sylwię Stachenko z Kanady, prof. Pekka Puskę oraz prof Tiinę Laitikainen z Finlandii, dr Jozicę Zakotnik ze Słowenii, prof. Igora Glazunowa z Rosji, dr Ricardo Tresserasa z Hiszpanii, prof. Viliusa Grabauskasa oraz dr Aushrę Shatchkute z Litwy oraz nieżyjących już niestety prof.

Andresa Petrasovitsa z Kanady, prof. Egberta Nussela z Heidelbergu/RFN oraz prof. Heliosa Pardella z Barcelony. Warto podkreślić że wielu dyrektorów Programu pełniło bądź pełni obecnie wysokie funkcje w ministerstwach zdrowia w swoich krajach (m.in. na Litwie, w Kanadzie czy Słowenii) lub w międzynarodowych gremiach kierowniczych WHO.

Dzięki działaniom Programu CINDI WHO rozpoczęto już w latach 90-tych systematyczny monitoring czynników ryzyka i zachowań zdrowotnych w wielu regionach m.in. w Łodzi, Toruniu, Chorzowie, przeprowadzono sześć edycji międzynarodowej Kampanii Antytytoniowej Quit & Win z wieloletnią obserwacją jej skuteczności, zmodyfikowano programy dydaktyczne w kilku wiodących uczelniach medycznych, wydano szereg wartościowych podręczników i opracowań dla lekarzy, pielęgniarek i studentów uczelni medycznych. Szczególnym i oryginalnym osiągnięciem polskiego Programu CINDI było opracowanie założeń i realizacja trzech edycji pionierskiej w skali światowej Kampanii Aktywności Fizycznej „Postaw Serce na Nogi” (Put the Heart on its Feet) która zyskała szerokie uznanie i była pierwszą w Europie kampanią aktywności fizycznej o międzynarodowym zasięgu (z udziałem Czech, Słowacji i Rumunii).

Doświadczenia międzynarodowego Programu CINDI WHO zostały wykorzystane wielokrotnie w Polsce m.in. w opracowaniu założeń i realizacji Programu WOBASZ, NATPOL, Polskiego Programu 400 Miast a także Programu „Pamiętaj o Sercu” finansowanego przez Ministerstwo Zdrowia w ramach Programu Polkard. Z doświadczeń tych skorzystali także liczni partnerzy i realizatorzy Programu CINDI w społecznościach lokalnych m.in. w Łodzi, Toruniu, Kaliszu, Ostrowie Wlkp, Rzeszowie, Chorzowie, Pabianicach, Rawie Mazowieckiej, Zgierzu i Piotrkowie Trybunalskim.

Warszawa, październik 2018

**Opracował: prof. dr hab. med. Wojciech Drygas
Dyrektor Programu CINDI w Polsce**